

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/268210658>

Δακτυλιώσεις πουλιών στο Εθνικό Πάρκο Λιμνών Κορώνειας - Βόλβης στα πλαίσια της ορνιθολογικής παρακολούθησης (2012-2014)

Conference Paper · October 2014

CITATIONS

0

READS

64

8 authors, including:

Maria Panagiotopoulou

43 PUBLICATIONS 20 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Evaluation of cormorant population increase on the fishfauna of Nestos Delta - Vistonida - Ismarida National Park [View project](#)

Habitat and distribution of the Pygmy Owl *Glaucidium passerinum* in Greece. [View project](#)

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΛΙΜΝΩΝ ΚΟΡΩΝΕΙΑΣ – ΒΟΛΒΗΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ (2012-2014)

Χαράλαμπος Αλιβιζάτος¹, Γεωργία Βλαχάκη², Ευγένιος Τσεκόλεφ³, Σέργιος Τσεκόλεφ³, Ευαγγελία Κάρτα⁴, Elisabeth Navarette⁵, Πηνελόπη Καραγιάννη⁶, Μαρία Παναγιωτοπούλου⁷

1 Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών, Τ.Θ. 4265, 102 10, Αθήνα, xaraaliv@otenet.gr • 2 Τερψιχόρνης 22, Κάντζα Παλλήνης 153 51 • 3 Μαιάνδρου 78, 142 33 Αθήνα • 4 Φορέας Διαχείρισης λιμνών Κορώνειας Βόλβης, Σ. Τσακάλη 21, 57200, Δήμος Λαγκαδά, Λαγκαδάς, Θεσσαλονίκη • 5 Calle Musico Perfecto Artola Str., 4.4a., TK 12003, Castellon, Spain • 6 Δράση για την άγρια ζωή, Α. Νάλτσα, 54655, Θεσσαλονίκη • 7 Φραγκίνη 9, 546 24 Θεσσαλονίκη

Εισαγωγή

Το Εθνικό Πάρκο Λιμνών Κορώνειας – Βόλβης βρίσκεται στη Μακεδονία (23ο 23' Α, 40ο 39' Β). Είναι επίσης ΣΠΠΕ, ΠΕΠ και Περιοχή Ραμσάρ και συμπεριλαμβάνει διεθνώς σημαντικούς πληθυσμούς από πολλά είδη πουλιών (Χανδρινός & Καστρίτης 2009, Πορτόλου κ. α. 2009). Η ορνιθολογική παρακολούθηση, για την οποία υπεύθυνος είναι ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου και εκτελείται από ομάδα ορνιθολόγων, συμπεριλαμβάνει και δακτυλίωσεις πουλιών, κυρίως στρουθιόμορφων (Παναγιωτοπούλου & Μπούσμπουρας 2013). Με τη μέθοδο των δακτυλίωσεων μπορούν να συλλεχθούν πολύτιμα στοιχεία για την οικολογία των πουλιών, όπως διαδρομές που ακολουθούν κατά τη μετανάστευση, πόσο λίπος συγκεντρώνουν πριν τη μετανάστευση, αλλαγές βάρους, διάρκεια ζωής κ.α. Προηγουμένως, συστηματικές δακτυλίωσεις πουλιών είχαν γίνει μόνο κατά τα έτη 1977-1978 από αλλοδαπούς δακτυλιωτές (Ακριώτης & Χανδρινός 2004).

Μεθοδολογία

Δακτυλίωσεις έγιναν στις παρακάτω περιοχές και ημερομηνίες: 1) Απολλωνία, Λίμνη Βόλβη, 13-16/10/2012, 2) Λίμνη Μαυρούδα, 28-29/1/2013, 3) Λίμνη Μαυρούδα, 26/04-1/05/2013, 4) Λουτρά Απολλωνίας, Λίμνη Βόλβη, 4-6/06/2013, 5) Πλατεία, νότια της Λίμνης Βόλβης, 6-8/06/2013, 6) Απολλωνία, Λίμνη

Φωτ. αρχείο Ξ.Δ. Λιμνών Κορώνειας Βόλβης

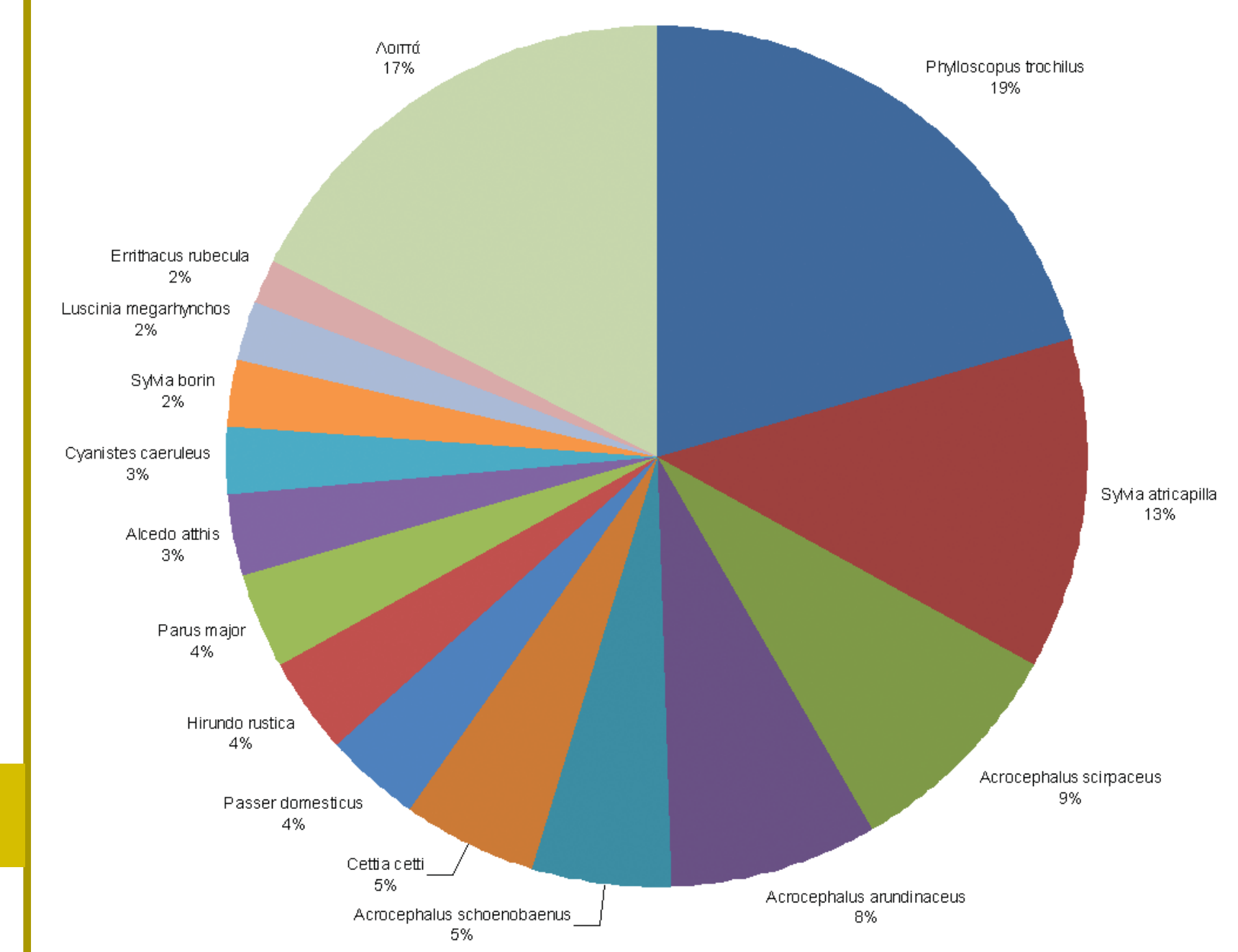
Βόλβη, 25-30/09/2013 και 7) Άγιος Βασίλειος, Λίμνη Κορώνεια, 20-24/03/2014. Τα πουλιά συλλαμβάνονταν με ειδικά δίχτυα, τα οποία στήνονταν κυρίως σε υγροτοπικά ενδιαιτήματα (καλαμώνες, συστάδες αρμυρικών και παρόχθιες συστάδες δένδρων). Αφού τα πουλιά δακτυλιώνονταν, γινόταν προσδιορισμός φύλου και ηλικίας με τη βοήθεια των σχετικών οδηγιών (Baker 1993, Prater et al. 1997, Svensson 2005) και παίρνονταν μετρήσεις φτερούγας, ταρσού, γινόταν εκτίμηση του λίπους με βάση ειδική κλίμακα και ζυγίζονταν. Έπειτα απελευθερώνονταν. Έγινε σύγκριση των μετρήσεων φτερούγας, ταρσού, βάρους και λίπους σε 5 είδη πουλιών που πιάστηκαν σε σημαντικούς αριθμούς και την άνοιξη και το καλοκαίρι: Σταυλοχελίδονο (*Hirundo rustica*) - όχι ταρσός στο είδος αυτό- Ψευταπδόνη (*Cettia cetti*), Σχοινοποταμίδα (*Acrocephalus schoenobaenus*), Καλαμοποταμίδα (*A. scirpaceus*) και Τσιχλοποταμίδα (*A. arundinaceus*).

Αποτελέσματα

Συνολικά δακτυλιώθηκαν 1.092 πουλιά από 56 είδη. Οι μεγαλύτεροι αριθμοί δακτυλιώθηκαν στη Λίμνη Βόλβη το φθινόπωρο του 2013. Τα πουλιά ήταν κυρίως στρουθιόμορφα, κυρίως μέλη της οικογένειας Sylviidae, και τα είδη που δακτυλιώθηκαν σε μεγαλύτερους αριθμούς ήταν ο Θαμνοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus trochilus*), ο Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*) και η Καλαμοποταμίδα (Εικόνα 1). Από τα μη στρουθιόμορφα, η Αλκυόνη (*Alcedo atthis*) ήταν το πολυαριθμότερο είδος. Το πιο αξιόλογο είδος που δακτυλιώθηκε ήταν ο Γαλαζολαίμης (*Luscinia svecica*), το οποίο είχε μόλις πρόσφατα καταγραφεί στην πε-

ριοχή μελέτης. Υπήρχε και μια διεθνής επανεύρεση, μιας Σχοινοποταμίδας με φινλανδικό δακτυλίδι που πιάστηκε στη Λίμνη Μαυρούδα την άνοιξη του 2013. Κατά το στατιστικό έλεγχο για τις μετρήσεις των πέντε ειδών που προαναφέρθηκαν, στο Σταυλοχελίδονο βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς το μήκος φτερούγας (μεγαλύτερο την άνοιξη) λίπους και βάρους (μεγαλύτερα το φθινόπωρο), ενώ στην Καλαμοποταμίδα βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στις τιμές του λίπους (μεγαλύτερες το φθινόπωρο). Δε βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στα υπόλοιπα τρία είδη.

Εικόνα 1. Πουλιά που δακτυλιώθηκαν στο Εθνικό Πάρκο Λιμνών Κορώνειας - Βόλβης κατά τα έτη 2012-2014.

Συζήτηση

Οι μεγαλύτεροι αριθμοί πουλιών που δακτυλιώθηκαν ήταν το φθινόπωρο στη Λίμνη Βόλβη. Γενικά, από την ελληνική εμπειρία τουλάχιστον, στους υγροτόπους πιάνονται πολύ περισσότερα πουλιά το φθινόπωρο παρά την άνοιξη. Αυτό οφείλεται πιθανότατα στο ότι το φθινόπωρο οι πληθυσμοί των πουλιών είναι πολύ αυξημένοι λόγω της αναπαραγωγής, αλλά και στο ότι πολλά πουλιά μένουν για κάποιο διάστημα σε αυτούς με σκοπό να συγκεντρώσουν αρκετό λίπος για τη μετανάστευση. Τα είδη που πιάστηκαν είναι γενικά τυπικά για υγροτόπους. Οι μεγαλύτερες τιμές στο μήκος της φτερούγας την άνοιξη στο Σταυλοχελίδονο πιθανότατα οφείλεται στο ότι το φθινόπωρο τα περισσότερα πουλιά ήταν νεαρά και έχουν κάπως μικρότερες φτερούγες. Οι μεγαλύτερες τιμές λίπους και βάρους στο είδος αυτό, καθώς και λίπους στην Καλαμοποταμίδα, οφείλεται στο ότι τα πουλιά το φθινόπωρο συγκεντρώνουν λίπος για

Φωτ. αρχείο Ξ.Δ. Λιμνών Κορώνειας Βόλβης

τη μετανάστευση. Στο ότι στα υπόλοιπα είδη δε βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές πιθανώς οφείλεται στο ότι το μεν Ψευταπδόνη δεν είναι μεταναστευτικό είδος και επομένως δε χρειάζεται να συγκεντρώσει λίπος το φθινόπωρο, ενώ στα άλλα δύο είδη ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι η εποχή που πιάστηκαν αυτά τα πουλιά ήταν αρκετά μετά την κύρια μετανάστευση των ειδών αυτών και μάλλον αυτά που πιάστηκαν ήταν «καθυστερημένα» πουλιά που δεν είχαν ακόμη συγκεντρώσει αρκετό λίπος.

Βιβλιογραφία

ΑΚΡΙΩΤΗΣ, Τ. & ΧΑΝΔΡΙΝΟΣ, Γ. 2004. Επανευρέσεις Δακτυλιωμένων Πουλιών (1985-2004). Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών, Μυτιλήνη. BAKER, K. 1993. Identification Guide to European Non-Passerines. BTO Guide 24, Norfolk. ΧΑΝΔΡΙΝΟΣ, Γ., & ΚΑΣΤΡΙΤΗΣ, Θ. 2009. Πουλιά. Στο: Λεγάκης, Α. και Μαραγκού, Π. (επιμ.). Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Αθήνα. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Μ. & ΜΠΟΥΣΜΠΟΥΡΑΣ, Δ. 2013. Παρακολούθηση και αξιολόγηση της κατάστασης της ορνιθοπανίδας στην περιοχή αρμοδιότητας του Εθνικού Πάρκου Λιμνών Κορώνειας – Βόλβης. Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Λιμνών Κορώνειας – Βόλβης, Λαγκαδάς. ΠΟΡΤΟΛΟΥ, Δ., ΜΠΟΥΡΔΑΚΗΣ, Σ., ΒΛΑΧΟΣ, Χ., ΚΑΣΤΡΙΤΗΣ, Θ., & ΔΗΜΑΛΕΞΗΣ, Τ. (επιμ.). 2009. Σημαντικές περιοχές για τα πουλιά της Ελλάδας: Περιοχές Προτεραιότητας για τη Διατήρηση της βιοποικιλότητας. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα. PRATER, A. J., MARCHANT, J. H., & VUORINEN, J. 1997. Guide to the Identification & Ageing of Holarctic Waders. BTO Guide 17, Norfolk. SVENSSON, L. 2005. Identification Guide to European Passerines, Stockholm.

Ευχαριστίες

Οι δακτυλίωσεις έγιναν στα πλαίσια του προγράμματος «Παρακολούθηση και αξιολόγηση της κατάστασης της ορνιθοπανίδας στην περιοχή αρμοδιότητας του Εθνικού Πάρκου Λιμνών Κορώνειας – Βόλβης» από τον αρμόδιο Φορέα Διαχείρισης, με τη συνεργασία του Ελληνικού Κέντρου Δακτυλίωσης Πουλιών. Θερμές ευχαριστίες στα μέλη του ΦΔ που βοήθησαν και τη συμμετείχαν στις δακτυλίωσεις και κυρίως στους Μ. Αστερίου, Α. Βαφειάδου και Ε. Τσερκεζίδου. Επίσης στα άτομα που συμμετείχαν στις δακτυλίωσεις: Σ. Καζαντζίδης, Σ. Βασιλειάδης, Σ. Καλπάκης, Ε. Μπούσια-Φώτη, Α. Μπούνας, Μ. Κατσιάτσου, Λ. Σιδιρόπουλος, Ε. Παρχαρίδου, Σ. Λιούζα, Δ. Κουρούση, Θ. Νασσοπούλου, Δ. Γιαννάκη και Α. Διάκου.

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΙΜΝΩΝ ΚΟΡΩΝΕΙΑΣ - ΒΟΛΒΗΣ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας - Θράκης 2007-2013
Διαχείριση και λειτουργία προστατευόμενης περιοχής λιμνών Κορώνειας, Βόλβης και μακεδονικών Τεμπών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για τη ανάπτυξη